

Irākas bēgļu humanitārā situācija

Eiropas Parlamenta 2007. gada 12. jūlija rezolūcija par Irākas bēgļu humanitāro situāciju

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par to personu tiesībām, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība,
 - ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par situāciju Irākā un īpaši, 2007. gada 15. februāra rezolūciju par Irākas bēgļu humāno situāciju¹,
 - ņemot vērā ANO 1951. gada konvenciju par bēgļu statusu (Bēgļu konvencija) un 1967. gada protokolu par bēgļu statusu,
 - ņemot vērā ANO augstā komisāra bēgļu jautājumos (UNHCR) 2007. gada 7. februārī izteikto neatliekamo lūgumu palielināt starptautisko palīdzību tām valstīm, kas uzņem bēgļus no Irākas, 2007. gada 17.-18. aprīļa Ženēvā notikušo Starptautisko konferenci par Irāku, kuras mērķis bija palielināt izpratni par cilvēku vajadzībām Irākā un reģionā, UNHCR 2007. gada 5. jūnija aicinājumu atstāt atvērtas visas robežas tiem, kam nepieciešama aizsardzība, kā arī UNHCR 2006. gada 18. decembra ieteikumus par atpakaļ nosūtīšanu un nostāju par irākiešu aizsardzības vajadzībām ārpus Irākas, kā arī UNHCR 2007. gada 8. janvāra dokumentu ar virsrakstu „Papildus aicinājums — reakcija uz situāciju Irākā”,
 - ņemot vērā ANO ģenerāļsekretāra Īpašā pārstāvja iekšēji pārvietoto personu jautājumos 1998. gada 11. februārī izdotos pamatprincipus iekšējai pārvietošanai,
 - ņemot vērā Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu²,
 - ņemot vērā Eiropas Kopienas un dalībvalstu pieņemtos lēmumus jautājumos par patvērumu un imigrāciju,
 - ņemot vērā to, ka Irākas patvēruma meklētāju pieteikumu skaits ir dubultojies 2007. gada pirmajā pusē, salīdzinājumā ar šo pašu periodu iepriekšējā gadā;
 - ņemot vērā Reglamenta 115. panta 5. punktu,
- A. tā kā vispārējais stāvoklis humanitārajā un cilvēktiesību jomā Irākā pasliktinās, kā tas atspoguļots regulārajos ziņojumos, kurus sniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības misija Irākā (UNAMI) un citas ANO aģentūras šajā valstī, tajos teikts, ka vienā dienā vidēji

¹ Pieņemtie teksti, P6_TA(2007)0056.

² OV L 304, 30.9.2004., 12. lpp.

iet bojā simts cilvēki, tiek ievainoti 200, ka 50 % iedzīvotāju iztiek ar mazāk kā 1 USD dienā, ka bezdarbs skar vairāk nekā 80 % iedzīvotāju un 70 % iedzīvotāju nav pieejams pienācīgs ūdens nodrošinājums; 81 % nav pieejama efektīvi sanitārie pakalpojumi, ja pārtikas piegādes sistēma nedarbotos, 3 miljonus cilvēku apdraudētu pārtikas trūkums, un šī sistēma jau nefunkcionē dažās teritorijās, 80 % ārstu ir pametuši slimnīcas, 75 % bērnu neiet skolā un, atkarībā no reģiona, 30 % līdz 70 % procenti skolu ir slēgtas;

- B. tā kā pašreizējā pēckara situācijā notiek kriminālas darbības, tostarp bruņota laupīšana, cilvēku nolaupīšana, lai iegūtu izpirkuma maksu, to cilvēku slepkavības, kas iesaistīti politiskajā procesā vai atjaunošanas darbos, etniskā tīrīšana, sabotāžas uzbrukumi pret civilo infrastruktūru, piemēram, elektrības līnijām un naftas cauruļvadiem un vērienīgi uzbrukumi, izmantojot bumbas un/vai citas sprāgstvielas pret civiliedzīvotājiem, un tā visa rezultātā daudzi irākieši turpina bēgt, pirmkārt jau uz Jordāniju un Sīriju, bet arī uz Ēģipti, Libānu, Turciju, Irānu un pat vēl tālāk;
- C. tā kā vairāk nekā 2 miljoni cilvēku tagad ir Iekšēji pārvietotas personas, tā kā kopš 2006. gada februāra 822000 cilvēku ir no jauna pārvietoti, un tiek uzskatīts, ka ik dienu tiek pārvietoti 2000 cilvēku; un tā kā pēc UNCHR aprēķiniem līdz 2007. gada beigām iekšēji pārvietoto personu skaits iespējams sasniegs 2,3 līdz 2,5 miljonus
- D. tā kā Irākā, bez iekšēji pārvietotām personām ir aptuveni 42000 bēgļu, kas nav irākieši (tostarp aptuveni 15000 palestīniešu, kas ir īpaši apdraudēti, kā arī sudānieši, Turcijas kurdi, irāņi un citi);
- E. tā kā daudzas Irākas provinces ierobežo iekšēji pārvietoto personu piekļuvi, kas nozīmē, ka nopietni samazinās iespējas atrast drošu pagaidu dzīvesvietu valsts iekšienē;
- F. tā kā iekšēji pārvietotām personām ir liegta reģistrācija pārtikas sadalei, kā rezultātā palielinās humanitārās krīzes draudi;
- G. tā kā ir aprēķināts, ka 2 miljoni irākiešu ir bēgļi kaimiņvalstīs bez jebkāda oficiāla aizsardzības statusa no šo valstu puses: Sīrija ir uzņēmusi 1,2 līdz 1,5 miljonus, Jordāna — 500 000 līdz 750 000 irākiešu, kas sastāda lielu daļu no kopējā iedzīvotāju skaita, Ēģipte (vairāk nekā 80 000), Libāna (pēc aptuveniem aprēķiniem — 20 000), Irāna (vairāk nekā 50 000), Persijas līča reģions (vairāk nekā 200 000), Turcija (pēc aptuveniem aprēķiniem — 5 100),
- H. tā kā 560000 bēgļu kaimiņvalstīs ir skolas vecuma bērni un tā kā pieeja valsts izglītībai vai subsidētai veselības aprūpei daudzos reģionos ir ierobežota vai liegta ar likumu;
- I. tā kā saskaņā ar starptautiskajiem paražu likumiem pastāv juridiskas saistības nesūtīt atpakaļ bēgļus, ja viņiem draud vajāšana vai nopietns ļaunums, un atļaut iekļūt valstī vismaz uz laiku, patvēruma meklētājiem, kas bēg no plaši izplatītiem cilvēktiesību pārkāpumiem vai vispārējas vardarbības, lai varētu pārbaudīt viņu bēgļu statusu;
- J. tā kā lielākās daļas dalībvalstu un ASV attieksme pret nepieciešamību aizsargāt Irākas bēgļus ir diezgan rezervēta;
- K. tā kā tas, cik atšķirīga ir dalībvalstu pieeja irākiešu patvēruma pieprasījumiem, parāda, ka nevirzās uz priekšu tādas Eiropas Kopīgās Patvēruma sistēmas izveide, kuras pamatā ir augsti kopīgi standarti un kas spēj aizsargāt tos, kam tas nepieciešams,

- L. tā kā kaimiņvalstis ierobežo bēgļu iekļūšanas iespējas savās valstīs, piespiežot daudzus atgriezties Irākā vai atstājot viņus uz robežām, kā arī nosaka stingras prasības attiecībā uz uzturēšanos, piemēram, samazinot iespējamo uzturēšanās laiku un/vai padarot vīzu atjaunošanu tik sarežģītu, ka lielākā daļa irākiešu ātri zaudē savu juridisko statusu;
- M. tā kā Brazīlijas valdība ir viena no tām nedaudzajām valstīm, kas solidāro pārcelšanās programmu ietvaros piedāvājusi uzņemt noteiktu skaitu Palestīniešu bēgļu, kas agrāk dzīvoja Irākā;
- N. tā kā UNCHR pašlaik beidz darbu pie pieprasījuma palielināt papildbudžetu Irākas situācijai no 60 miljoniem USD līdz 115 miljoniem USD;
- O. tā kā ebreji, mandieši un kristieši (tostarp arī asīriešu, armēņu, grieķu pareizticīgo un citu kristiešu mazākuma kopienas) aizvien vairāk izjūt diskrimināciju saistībā ar iespējām dabūt darbu vai piekļūt sociāliem pamatpakalpojumiem, un daudzi baidās no nemiernieku grupu vai islāmisko militāro grupējumu veiktām vajāšanām, šādiem grupējumiem *de facto* kontrolējot kopienas dažādās Irākas pilsētās un ciematos; tā kā pieaugot spriedzei starp sunītiem un šiītiem, var notikt arī uzbrukumi atsevišķām personām dēļ viņu piederības etniskam vai reliģiskam mazākumam;
1. atzinīgi vērtē Irākas kaimiņvalstu izrādīto solidaritāti ar Irākas bēgļiem un aicina šīs valstis informēt starptautisko sabiedrību par tām nepieciešamo atbalstu, lai spētu tikt galā ar radušos situāciju;
 2. atzīst tos uzlabojumus, kādi panākti kurdu varasiestādēm palīdzot tām ne-musulmaņu kopienām, kas tika pārvietotas valsts iekšienē;
 3. pievienojas ANO augstā komisāra bēgļu jautājumos, aicinot starptautisko sabiedrību ilgtspējīgi, visaptveroši un koordinēti rīkoties, lai atvieglotu to miljonu cilvēku likteņus, kam atņemtas mājas humanitārajā krīzē, kuru vairs ilgāk nedrīkst ignorēt; uzskata, ka starptautiskās sabiedrības atbalsts ir ārkārtīgi svarīgs, lai atvieglotu ciešanas simtiem tūkstošiem Irākas bēgļu un valsts iekšienē pārvietotajām personām vai tiem, kas atrodas ceļā, bēgot no valsts, kā arī svarīgs ir atbalsts un palīdzība tādām valstīm kā Sīrija un Jordāna, kuras izmitinājušas lielu skaitu Irākas bēgļu;
 4. atzīst arī to valstu centienus palīdzēt Irākas bēgļiem, kas nav tiešās kaimiņvalstis, piemēram, Ēģipte; aicina šīs valstis turpināt centienus atbalstīt Irākas bēgļus, paturot savas robežas atvērtas, un ar starptautiskās sabiedrības atbalstu, uzlabojot viņu apstākļus, ievērojot viņu pamattiesības un nodrošinot piekļuvi pamatpakalpojumiem, piemēram, veselības aprūpei un izglītībai.
 5. pauž nožēlu par to, ka kaimiņvalstis, ar retiem un ierobežotiem izņēmumiem, slēdza savas robežas palestīniešiem, kas bēga no vardarbības un draudiem Irākā, nosoda Irākas Pārvietošanas un migrācijas ministra aicinājumu izdzīt visus palestīniešus no Irākas; nosoda Irākas valdības lēmumu piemērot apgrūtināšas reģistrēšanās prasības palestīniešiem, tādējādi padarot viņu legālo uzturēšanos Irākā ārkārtīgi sarežģītu;
 6. aicina Irākas valdību, kā arī visas vietējās, reģionālās un reliģiskās iestādes un daudznacionālos koalīcijas spēkus Irākā nekavējoties veikt pasākumus, lai uzlabotu visu bēgļu un valsts iekšienē pārvietoto personu drošību un izbeigt diskriminējošas prakses;

7. asi nosoda dažu Irākas valdības amatpersonu izteiktos draudus izraidīt, kā arī atņemt degvielas un dzeramā ūdens nodrošinājumu 4000 Irānas opozīcijas dalībnieku, kas ir bijuši politiskie bēgļi Irākā pēdējos 20 gadus, un kuriem ir aizsargājamo personu juridiskais statuss saskaņā ar Ceturto Ženēvas konvenciju, un aicina Irākas valdību ievērot viņu tiesības saskaņā ar starptautiskām tiesībām;
8. aicina dalībvalstis atteikties no savas pasīvās nostājas attiecībā uz Irākas bēgļu stāvokli un pildīt savas saistības saskaņā ar starptautiskiem un Kopienas tiesību aktiem, dodot irākiešiem iespēju iesniegt patvēruma pieteikumu un pēc iespējas ātrākā laikā saņemt atbildi par tiem, ievērojot noteikto kārtību un vadlīnijas, un piešķirt bēgļa statusu vai palīdzību, vai pagaidu aizsardzību tiem, kuriem ir pamats baidīties no vajāšanām vai nopietna ļaunuma;
9. mudina dalībvalstis nepārvietot cilvēkus uz citu valsti saskaņā ar Dublinas II regulu¹, ja ir zināms, ka šī valsts pienācīgi nerisina Irākas patvēruma pieprasītāju jautājumus; norāda, ka dalībvalstis to var darīt izmantojot Dublinas II regulas 3. panta 2. punktu;
10. mudina dalībvalstis piešķirt tiem irākiešiem, kuriem nepienākas aizsardzības statuss, bet kurus nevar sūtīt atpakaļ, juridisku statusu (pagaidu vai pastāvīgu — atkarībā no apstākļiem) un nodrošināt viņiem adekvātus apstākļus un pamattiesības;
11. ar bažām atzīmē, ka 2005. un 2006. gadā bija reģistrēti 400 līdz 500 piespiedu atpakaļnosūtīšanas gadījumi uz Irāku, un lūdz dalībvalstis uz laiku apturēt piespiedu atpakaļnosūtīšanu uz jebkuru Irākas daļu;
12. mudina dalībvalstis un starptautisko kopienu, demonstrējot starptautisku dalīšanos atbildībā, sniegt nozīmīgu atbalstu, lai bēgļi un bezvalstnieki, tostarp arī palestīniešu bēgļi Irākā, vai kas bēguši no Irākas, un tagad iesprostoti šajā reģionā, varētu pārcelties citur, piešķirot prioritāti vismazāk aizsargātajiem, saskaņā ar UNHCR pamatnostādņēm par Irākas bēgļu pārvietošanu; lūdz Eiropas Savienību un tās dalībvalstis izveidot mehānismu, lai organizētu šo dalīšanos atbildībā un attiecīgi atbalstīt dalībvalstis;
13. atbalsta UNHCR ieteikumus labvēlīgi uzskatīt patvēruma meklētājus no Dienvidu un Centrālās Irākas par bēgļiem saskaņā ar 1951. gada Bēgļu Konvenciju un, ja viņi nav atzīti par bēgļiem, piešķirt viņiem līdzīgu aizsardzības veidu, izņemot gadījumus, ja persona atbilst 1951. gada Bēgļu Konvencijā noteiktajiem izslēdzošajiem kritērijiem;
14. aicina Komisiju steidzami izpētīt turpmākās iespējas sniegt humāno palīdzību valsts iekšienē pārvietotajām personām Irākā, izmantojot elastīgu pieeju, lai interpretētu attiecīgos noteikumus, un palīdzēt Irākas kaimiņvalstīm to centienos uzņemt bēgļus;
15. atzinīgi vērtē Komisijas Eiropas Kopienas Humānās palīdzības biroja pirmos soļus šajā virzienā; tomēr izsaka nožēlu, par ilgajām procedūrām, kas saistītas ar īpašajām problēmām šajā valstī;
16. aicina Komisiju steidzami sagatavoties pēc traumatisko centru izveidei Irākas bēgļiem un valsts iekšienē pārvietotajām personām, kā arī izstrādāt „nodarbinātības” projektus, jo īpaši valsts iekšienē pārvietotajām personām lauksaimniecības nozarē tajās Irākas daļās, kur tas ir

¹ Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr.343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 25.2.2003., 1. lpp.).

iespējams;

17. mudina Komisiju 2007. gada 16. jūlija sēdē informēt Parlamentu un jo īpaši tā Budžeta Kontroles komiteju par Irākai piešķirto līdzekļu izmantošanu, īpaši attiecībā uz Starptautisko Irākas atjaunošanas fondu, kā arī atgādina Komisijai par prioritātēm, kas paustas tās 2006. gada 7. jūnija Paziņojumā (COM(2006)0283), starp kurām bija: 1) atbalsts demokrātiskai valdībai, 2) drošības stiprināšana pamatojoties uz valsts tiesību aktiem un tādas kultūras veicināšana, kurā būtu ievērotas cilvēktiesības; atgādina, ka uzskata — šos jautājums jārisina ārkārtīgas steidzamības kārtā un mudināja savā iepriekš minētajā 2007. gada 15. februāra rezolūcijā novirzīt ievērojamu daļu no ES Irākai paredzēta budžeta tieši bēgļu problēmu risināšanai; sniedzamajā informācijā jābūt skaidri norādītam sadalījumam pēc darbību veida, apmaksātajām un paveiktajām darbībām, arīdzan skaidri norādot uz programmām, kas paredzētas Irākas bēgļiem un valsts iekšienē pārvietotajām personām;
18. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO Augstajam komisāram bēgļu jautājumos (UNHCR), Irākas, Sīrijas, Jordānijas, Libānas, Ēģiptes, Turcijas, Palestīnas un Arābu valstu līgas valdībām un parlamentiem.